

Laatuseloste

Tilastotietojen relevanssi

Suomen rautatietilasto on Suomen rautateiden perustilasto.

Suomen rautatietilastossa kuvataan aikasarjoin ja rataosittain rautateiden tilaa. Tilasto sisältää tietoja radoista, liikennekalustosta, junaliikenteestä, henkilöliikenteestä, tavaraliikenteestä, rahoituksesta ja onnettomuuksista. Tiedot kattavat koko Suomen rautatiejärjestelmän. Tilasto palvelee liikennealan toimijoita tuottamalla heidän käyttöönsä tilastotietoja suunnittelua, seurantaa, valvontaa ja päätöksentekoa varten.

Ratojen osalta esitetään rataverkon pituudet jaoteltuna raiteiden määrän, rataluokituksen ja ratojen toiminnallisen luokituksen mukaan. Rataosittain esitetään karttamuodossa ratojen jako henkilö- ja tavaraliikenteeseen, ratojen pituus, ratojen päällysrakenteen ominaisuudet, ratojen ikä, sähköistys sekä turvalaitejärjestelmät ja niiden ikä, tasoristeysten määrät ja niiden varoituslaitteet. Lisäksi on lueteltu rataosat liikenteelle avaamisaikansa mukaan. Osasta tiedoista esitetään aikasarjat.

Ratoihin liittyvistä tiedoista esitetään lisäksi pääraiteiden kiskotyyppien muuttuminen aikasarjana sekä radanpidon investointien suuruus aikasarjana. Lisäksi esitetään rautatieliikennepaikkojen lukumäärä jaoteltuna henkilö- ja tavaraliikenteeseen sekä rautateihin liittyvät rakennuskannat ja maa- ja vesialueet.

Liikennekaluston osalta esitetään VR:n vetokalusto veturityypeittäin, henkilöliikenteen vaunut ja matkustajapaikkojen lukumäärä sekä tavaraliikenteen vaunut ja vaunujen kuljetuskykyä kuvaava kantavuustonnit.

Junaliikenteen osalta esitetään tärkeimmät juna- ja vetokalustosuoritteet aikasarjana. Junaliikenteen määrä rataosittain esitetään karttamuodossa yksikkönä liikenteen kokonaismäärää kuvaava bruttotonnit. Vaununakselikilometrit, joka kuvaa vaunujen kulkemaa matkaa, juna- ja vaunulajeittain esitetään samoin kuin junaliikenteen energiankulutus aikasarjana.

Henkilöliikenteen matkat ja tavaraliikenteen kuljetusmäärät esitetään aikasarjana. Rataosittaiset kaukoliikenteen matkustajavirrat ja tavaraliikenteen kuljetusvirrat esitetään karttamuodossa. Tavaraliikenteestä esitetään kuljetusten välimatkojen kehittyminen aikasarjana. Suomen ja ulkomaiden välisestä yhdysliikenteestä esitetään vaunukohtaista tietoa.

Rautatieliikenteen volyymistä esitetään indeksoitu aikasarja. Rautateihin liittyvistä onnettomuuksista esitetään lukumäärät jaoteltuna onnettomuustapauksen laatuun sekä kuolleisiin ja vakavasti loukkaantuneisiin. Lisäksi esitetään historiallinen aikasarja koko rautateiden ajalta keskeisten suureiden osalta, yksityisiltä rautateiltä tärkeimmät tunnusluvut sekä eri maiden rautateiltä keskeisiä vertailutietoja.

Rautatielaki (555/2006) velvoittaa liikennöitsijää antamaan Liikennevirastolle tietoa liikenteestään mm. tilastointia varten.

EU:n rautateiden tilastoasetuksessa (91/2003) on annettu luokitukset ja määritelmät, joiden mukaan jäsenmaat tuottavat rautateiden tilastoja. Niitä on tarkennettu Kansainvälisen rautatieliiton (UIC) toimesta.

Tilastotuotannon menetelmäkuvaus

Rataan liittyvät tiedot ovat peräisin Liikenneviraston ratatietokannoista. Niiden tiedot päivitetään vuosittain vastaamaan rataverkon kunnossapito- ja investointitöiden aikaansaamia muutoksia.

Liikenteeseen ja kalustoon liittyvät tiedot ovat pääsääntöisesti peräisin liikennöitsijän jatkuvasti päivittyvistä tilastotietokannoista, joita on lukumäärältään useita kymmeniä. Osa tiedoista liittyy myynteinseurantaan, osa erillisiin rekistereihin.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tietojen kattavuus on hyvä, koska rataverkko on suljettu järjestelmä. Tietojen tarkkuus ja luotettavuus on kansainvälisestikin arvioiden pääosin hyvä, koska Suomessa toimii toistaiseksi vain yksi rautatieliikennöitsijä. Lähes kaikki Rautatietilaston tilastointi perustuu ns. täystilastointiin. Poikkeuksen muodostaa lähiliikenteen matkustajamäärät, joita joudutaan arvioimaan yksittäisten matkustajalaskentojen avulla.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Suomen rautatietilasto julkaistaan vuosittain kesäkuun loppuun mennessä ja se sisältää edellisen vuoden lopulliset vuositiedot.

Tietojen saatavuus

Suomen rautatietilasto julkaistaan vuosittain painotuotteena sekä pdf-versiona Liikenneviraston [www-sivuilla](http://www.sivuilla). Julkaisematonta, yksityiskohtaisempaa tilastotietoa on saatavissa Liikennevirastosta ja liikennöitsijältä.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Tiedot ovat ajallisesti hyvin vertailtavissa. Vertailukelpoisia aikasarjoja on saatavissa vuosikymmenien takaa. Luokituksissa ja määrittelyissä on kuitenkin tehty muutoksia vuosien kuluessa ja ne kerrotaan alaviitteenä kyseisessä kohdassa.

Rautatietilastoa on ylläpidetty vuodesta 1933 lähtien ja sitä ennen Rautatietilastot ilmestyivät Rautatiehallituksen tuottamia Rautatiehallituksen kertomuksina vuodesta 1873 vuoteen 1932 asti.

Selkeys ja yhtenäisyys

Rautatiealan tilastonimikkeet on kansainvälisesti määriteltä EU:n tilastoviranomaisen (Eurostat) ja Kansainvälisen rautatieliiton (UIC) toimesta. EU:n eri jäsenvaltioiden käyttämät erilaiset käsitteet ja määritelmät ovat vaikeuttaneet rautatietilastojen kansainvälistä vertailtavuutta. Vuonna 2003 voimaan tullut EU:n rautatietilastoasetus on kuitenkin parantanut tilannetta.